

5. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE ÖĞRENCİLERİN RENK BİLGİSİ KONUSUNUN ÖĞRENİMİ İLE İLGİLİ BAŞARILARINDA VE TUTUMLARINDA CİNSİYET VE OKUL DEĞİŞKENLERİNİN ETKİSİ*

Süleyman Akgün¹, F.Evren Daşdağ²

Sorumlu yazar; e-mail: profesyonel47@gmail.com.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 5. sınıf görsel sanatlar dersinde öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında, tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubu, Batman 16 Mayıs Ortaokulu ile Özel Batman Doğa Ortaokulu'nun 5.sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur.

Bu araştırma, uygulamalı bir araştırmadır ve 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında yapılmıştır. Araştırma çalışmasına, 59'u devlet okulunda, 41'i özel okulda okuyan toplam 100 öğrenci katılmıştır. Her iki öğrenci grubuna, önce renk bilgisi konusunda eğitim verilmiştir. Her öğrenciye birer adet renk bilgisi uygulaması yaptırılmıştır. Araştırmanın verileri, renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Araştırmacılar tarafından, uzman onayı alınarak, 16 sorudan oluşan 3'lü likert tipi renk bilgisi başarı testi geliştirilmiştir. Renk bilgisi başarı testi ile elde edilen verilerin istatistiksel analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulgulardan da şu sonuçlara varılmıştır.

Renk bilgisinin öğreniminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha etkin oldukları, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri görülmüştür.

Renk bilgisinin öğreniminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha etkin oldukları, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri görülmüştür.

* Bu makale, 2.Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde "Sözlü Sunum Bildiri" olarak sunulmuştur.

¹ 16 Mayıs Ortaokulu, Batman, Türkiye

² Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

Araştırmacılar tarafından, uzman onayı alınarak 11 ifadeden oluşan 5'li likert tipi renk tutum ölçeği geliştirilmiştir. Renk tutum ölçeği ile elde edilen verilerin istatistiksel analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulgulardan da şu sonuçlara varılmıştır.

Renk ile ilgili tutumlarında kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha tutarlı ve renklere karşı daha duyarlı oldukları görölmüştür.

Renk ile ilgili tutumlarında özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha tutarlı ve renklere karşı daha duyarlı oldukları görölmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar Eğitimi, Renk Bilgisi

1. Giriş

Genel eğitimin önemli bir alanı olan sanat eğitimi, bireyin; duyu ve düşünce dünyasını zenginleştirmeyi, kendini, duygularını, düşüncelerini, hayallerini ifade edebileceği yol ve yöntemleri göstermeyi hedefler. Sanat eğitimi, bireylerde var olan estetik değerleri ve yaratıcılığı geliştirmede en etkin güçtür [1]. Bireyin estetik beğenisini geliştirmesi gereken, sanattan anlamasını, estetik güzelliklerden tat almasını öğreten ve sanatın sihirli havasıyla buluşturan ders ise; görsel sanatlar dersidir. Görsel sanatlar dersi bütün öğrencilerin imge ve simge yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için çok çeşitli yeteneklerini geliştirmelerine yardım eder. Bu durum, görsel sanatların genel eğitim programının önemli bir parçası olmasının gerekçesidir [2].

Çağdaş bireylerin yetişmesinde önemli yer tutan sanat eğitimi (görsel sanatlar eğitimi) okul programlarında gerekli ölçüde yer almalıdır [3]. Bilindiği gibi; okulun amacı öğrencileri sadece belli dersler ve sorunlar hakkında bilgilendirmekten ibaret değil, onların bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve sanatsal gelişimlerine de yardımcı olmaktır. Bütün öğrenciler, yetersizliklerine, belirlenmiş yeteneklerine veya altyapılarına aldırmaışın, sanatın sağladığı zengin eğitim deneyimlerine ulaşmayı hak ederler [4].

Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak, öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak, öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek ve öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak görsel sanatlar dersinin genel amaçları arasında sayılmıştır [5]. Görsel sanatlar dersi kapsamında öğrencilere verilmesi gereken renk bilgisinin, dersin amaçlarına ulaşılması bağlamında önemi büyüktür. Çünkü renklerin insan psikolojisini etkilediği önemli bir gerçektir. Ayrıca her rengin insanlar üzerinde farklı psikolojik etkileri vardır. Bu bağlamda bireylerin cinsiyeti, kişilik yapısı, geçirdiği çocukluk dönemi, içinde bulunduğu toplum ve ekonomik düzey renk tercihlerini direkt etkilemektedir. Dolayısıyla; çocuğun kendini ifade etmede kullandığı renkler, iç ve dış faktörlerle beslenerek şekillenir ve her çocukta farklı biçimde kendini gösterir [6].

Öte yandan; okulda çocukların renklerle uğraşmaktan büyük haz duydukları bilinmektedir. Günlük yaşamda çok önemli bir yeri olan renk dünyasının tanıtılması ve öğrencilerin duyarlılıklarını geliştirmek açısından renkli çalışmaların yapılması, görsel sanatlar eğitiminde önemli yer tutmaktadır. O halde her okulun, yaratıcı etkinliklerin çok önemli bir parçası olan renkli çalışma ortamını hazırlaması

öğrenciler için, özgür bir eğitim anlamını taşımaktadır. Ayrıca sağlıklı bir eğitim yoluyla kazandırılacak renk duyarlılığı, yaşamın her yönüyle ilgili davranış biçimlerini etkilemektedir [7].

2. Amaç

Çocuğun cinsiyeti ve özel okulda olması ya da devlet okulunda olması onun renk bilgisinin öğrenimindeki başarısına ve renk ile ilgili tutumuna ne kadar etki ediyor? Bu etkinin kız öğrenciler ile erkek öğrenciler; özel okuldaki öğrenciler ile devlet okulundaki öğrenciler üzerindeki derecesi nedir? Sorularına cevap bulma arayışıyla başlanan bu araştırmanın amacı, 5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde öğretilen renk bilgisinin öğrenimi ile ilgili başarılarında ve tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymaktır.

3. Yöntem

Bu çalışma uygulamalı bir araştırmadır. Araştırmanın verileri renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama araçlarından renk bilgisi başarı testi öğrencilerin renk bilgisini öğrenme düzeylerini ölçecek niteliktedir. Veri toplama araçlarından renk tutum ölçeği ise öğrencilerin renk ile ilgili tutumlarını test edecek özelliklere sahiptir. Araştırma 2012–2013 eğitim-öğretim yılında yapılmıştır.

4. Çalışma Grubu

Tablo 1. Çalışma grubu

Araştırma Yapılan Çalışma Grubu Okulları	Okuldaki Toplam 5.sınıf Öğrenci Sayısı	Çalışma Grubuna Alınan Kız Öğrenci Sayısı	Çalışma Grubuna Alınan Erkek Öğrenciler	Çalışma Grubu Toplam Öğrenci Sayısı
Batman 16 Mayıs Ortaokulu	164	30	29	59
Özel Batman Doğa Ortaokulu	41	19	22	41
Toplam	205	49	51	100

Araştırma çalışmasına, 59'u devlet okulunda, 41'i özel okulda okuyan öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci katılmıştır. Araştırma, hazır bulunuşlukları farklı olan iki gruba uygulanmıştır. Bu grupları devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okulda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Her iki öğrenci grubuna, önce renk bilgisi konusunda eğitim verilmiştir. Her öğrenciye birer adet renk bilgisi uygulaması yaptırılmıştır. Sonra da araştırmanın veri toplama araçları olan renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği uygulanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu; Batman 16 Mayıs Ortaokulunda ve Özel Batman Doğa Ortaokulunda, 5-A ve 5-B şubelerindeki 49'u kız, 51'i erkek toplam 100 öğrenciden oluşturulmuştur. Çalışma grubu oluşturulurken; devlet okulu olarak, öğrenci profili açısından mozaik bir yapıya sahip olan Batman 16 Mayıs Ortaokulu; özel okul olarak da kurumsallaşmış bir yapıya sahip olan Özel Batman Doğa Ortaokulu'nun seçilmesine özellikle dikkat edilmiştir. Böylece araştırmada daha net ve

daha geçerli bulgulara ulaşılacağı öngörülmüştür. Araştırma çalışması boyunca uygulanan etkinlikler ve veri toplama araçlarının uygulamasının yapıldığı günlerde her iki gruptaki öğrencilerin tamamı derse devam etmiştir.

5. Veri Toplama Aracı

Renk bilgisi başarı testi, ilgili literatür taranarak, MEB (2006) Görsel Sanatlar Dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzunda yer alan “Renkli Beneklerle Oyun” ünitesi esas alınarak ve benzer veri toplama araçları geliştirme çalışmaları incelenerek geliştirilmiştir. 30 soru ile geliştirilen renk bilgisi başarı testi için uzman görüşüne başvurulmuş; yapılan değerlendirmede madde yükleri 0.30’ un altında olan sorular ölçekten çıkarılarak soru sayısı 16’ya indirilmiştir. Renk bilgisi başarı testi Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.814 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre ölçeğin araştırmada kullanılması için yeterli güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olduğu kabul edilmiştir [8]. Bu şekilde hazırlanan renk bilgisi başarı testi, öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için 16 adet 3’lü likert tipi sorudan oluşmuştur.

Bu araştırmada kullanılan renk tutum ölçeği, ilgili literatür taranarak ve benzer veri toplama araçları incelenerek, geliştirilmiştir. 25 madde ile hazırlanan renk tutum ölçeği için uzman görüşüne başvurulmuş ve uzman tavsiyesi ile ifade sayısı 16’ya indirilmiştir. Ölçek 16 ifade ile çalışma grubu dışındaki 5.sınıf öğrencilerinden oluşan 100 kişilik bir gruba uygulanmış ve bu uygulama sonuçları üzerinden yapılan değerlendirmede renk tutum ölçeği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.454 olarak hesaplanmıştır. Bu katsayının düşük oluşu; ölçeğin yeterli geçerlik ve güvenilirliğe sahip olmadığı şeklinde değerlendirilmiştir. Bunun üzerine uygulama sonuçları üzerinden yapılan frekans analiziyle öğrenciler tarafından yeterince anlaşılmadığı görülen ve kapsam geçerliğini etkileyen ifadeler ölçekten çıkarılıp, ölçekteki ifade sayısı 11’e indirilerek, çalışma grubu dışındaki 5.sınıf öğrencilerinden oluşan 60 kişilik farklı bir gruba tekrar uygulanmıştır. Bu ikinci uygulama sonuçları üzerinden yapılan değerlendirmede renk tutum ölçeği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.812 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre ölçeğin araştırmada kullanılması için yeterli güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olduğu kabul edilmiştir [8]. Renk tutum ölçeği, 5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için kullanılmıştır.

6. İşleniş

Verilerin toplanması amacıyla geliştirilen renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeğinin uygulanabilmesi ve çalışma grubu okullarında yapılacak ders etkinlikleri için Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden araştırma ve uygulama izni alınmıştır.

Araştırma çalışması üç hafta -görsel sanatlar dersinin ortaokullarda haftada 1 saat olduğu göz önünde bulundurulduğunda üç ders- sürmüştür. Öğrencilerin hazır bulunuşluklarını eşitlemek amacıyla 1 saat (ders-hafta) renk bilgisine yönelik eğitim verilmiştir.

Araştırma çalışmalarına başlamadan önce, çalışma gruplarına araştırmacıların biri tarafından, araştırma süresince gösterecekleri içtenliğin, çabanın ve emeğin bilime katkı sunacağı söylenerek, öğrencilerin kendilerini değerli hissederek, uygulamalara ve derslere motive olmaları sağlanmıştır.

Araştırma sürecinin;

1. dersinde, her iki grup ile ayrı zamanlarda ve her grubun kendi okulunda, anlatım ve gösteri öğretim yöntemleri kullanılarak renk bilgisi konusunda aynı ders işlenmiştir. Derste verilen renk bilgisi çalışma yaprakları hazırlanırken MEB tarafından yayımlanan Görsel Sanatlar Dersi (1–8. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzundaki 5.sınıf kazanımları göz önünde bulundurularak çalışma yaprakları hazırlanmıştır.

2. dersinde, her iki gruba ayrı zamanlarda ve her grubun kendi okulunda, suluboya tekniği kullanılması önerilerek, serbest teknikle bir renk bilgisi uygulaması yaptırılmıştır. Öğrencilere, renk bilgisi uygulamasını tasarlarken renk bilgisi kavramlarını, hayal güçlerini kullanarak ve bildikleri diğer kavramlarla ilişkilendirerek uygulama yapabilecekleri söylenmiştir.

3. dersinde, her iki gruba ayrı zamanlarda ve her grubun kendi okulunda, renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeği birlikte uygulanmış ve araştırma çalışması böylece sonlandırılmıştır.

Farklı öğretmenlerin deneyim ve bilgileri arasındaki farkın araştırmanın sonucuna olumsuz bir etki yapmasını önlemek için her iki grupta da dersler, araştırmanın diğer etkinlik ve uygulamaları araştırmacılarından biri tarafından yürütülmüştür.

7. Verilerin Çözümlemesi

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında ve tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için hazırlanan ve araştırmanın sonunda birlikte uygulanan renk bilgisi başarı testinden ve renk tutum ölçeğinden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS.15.0 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Veri analizleri için t-testi, faktör analizi, tanımlayıcı istatistik işlemleri yapılmıştır. Bu analiz sonuçları üzerinden yorumlar yapılmıştır.

5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için 16 sorudan oluşan renk bilgisi başarı testi kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılırken “Doğru” seçeneği için 1, “Fikrim Yok” seçeneği için 2, “Yanlış” seçeneği için 3 rakamı puan olarak girilmiştir.

5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için 11 maddeden oluşan renk tutum ölçeği 5’li likert ölçeği şeklinde kullanılmıştır. Veriler bilgisayar ortamına aktarılırken “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneği için 1 , “Katılmıyorum” seçeneği için 2, “Fikrim yok” seçeneği için 3 , “Katılıyorum” seçeneği için 4 , “Kesinlikle katılıyorum” seçeneği için 5 rakamı puan olarak girilmiştir.

8. Bulgular ve Yorum

Renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeğindeki sorulara verilen cevapların analizi araştırmanın aşağıdaki veri tabloları üzerinden yapılmıştır. Bu makalede sunulan tablolar elde edilen bütün tabloları temsil edecek tablolardır.

Soru: “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.”

Tablo 2. Kızların “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	27	55.1
Fikrim Yok	10	20.4
Doğru	12	24.5
Toplam	49	100

Tablo 3. Erkeklerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	23	45.1
Fikrim Yok	13	25.5
Doğru	15	29.4
Toplam	51	100

Renk bilgisi konusunda “yanlış” olarak bilinen bu bilgi için, kızların % 55.1’inin “Yanlış”, % 20.4’ünün “Fikrim Yok” ve % 24.5’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifade erkeklerin % 45.1’inin “Yanlış”, % 25.5’inin “Fikrim Yok” ve % 29.4’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Kızların yarısından fazlasının, erkeklerin de yarıya yakınının bu ifadeyi yanlış bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğu, ancak kızların erkeklere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri şeklinde değerlendirilmiştir.

Bu ifade için kızların ortalaması 2.53 iken, erkeklerin ortalaması 2.75’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,766$, $p > 0,05$).

Soru: “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.”

Tablo 4. Kızların “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	8.1
Fikrim Yok	12	24.5
Doğru	33	67.3
Toplam	49	100

Tablo 5. Erkeklerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	10	19.6
Fikrim Yok	14	27.5
Doğru	27	53
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 8.1’inin “Yanlış”, % 24.5’inin “Fikrim Yok” ve % 67.3’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 19.6’sının “Yanlış”, % 27.5’inin “Fikrim Yok” ve % 53’ünün “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Kızların ve erkeklerin yarısından fazlasının bu ifadeyi doğru bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğunu göstermektedir. İfadeye ait veriler, kızların erkeklere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri şeklinde değerlendirilmiştir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.98 iken, erkeklerin ortalaması 3.57’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,76, p>0,05).

Soru: “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.”

Tablo 6. Kızların “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	8.2
Fikrim Yok	5	10.2
Doğru	40	81.7
Toplam	49	100

Tablo 7. Erkeklerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	15.7
Fikrim Yok	9	17.6
Doğru	34	66.6
Toplam	51	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, kızların % 8.2’sinin “Yanlış”, % 10.2’sinin “Fikrim Yok” ve % 81.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin % 15.7’sinin “Yanlış”, % 17.6’sının “Fikrim Yok” ve % 66.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Kızların % 80’den fazlasının, erkeklerin % 70’e yakınının bu ifadeyi doğru bulması, renk bilgisinin öğreniminde kızların erkeklere göre daha aktif oldukları ve bu bilgiyi daha iyi öğrendikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Bu ifade için kızların ortalaması 4.29 iken, erkeklerin ortalaması 3.94'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,398, p>0,05).

Soru: “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.”

Tablo 8. Devlet okulundaki öğrencilerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	28	47.4
Fikrim Yok	12	20.3
Doğru	19	32.2
Toplam	59	100

Tablo 9. Özel okuldaki öğrencilerin “Bir cisim ışıktaki bütün renkleri yansıtıyorsa o cisim siyah renkte görünür.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	22	53.7
Fikrim Yok	11	26.8
Doğru	8	19.6
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “yanlış” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 47.4’ünün “Yanlış”, % 20.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 32.2’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 53.7’sinin “Yanlış”, % 26.8’inin “Fikrim Yok” ve % 19.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Özel okuldaki öğrencilerin yarısından fazlasının, devlet okulundaki öğrencilerin de yarıya yakınının bu ifadeyi yanlış bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğunu göstermektedir. Ancak; bu veriler özel okuldaki öğrencilerin devlet okulundaki öğrencilere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri şeklinde değerlendirilebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 2.81 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.39'dur. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,5, p>0,05).

Soru: “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.”

Tablo 10. Devlet okulundaki öğrencilerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	6	10.2
Fikrim Yok	22	37.3
Doğru	31	52.5
Toplam	59	100

Tablo 11. Özel okuldaki öğrencilerin “Ara renkler ana renklerin karıştırılmasıyla elde edilir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	19.5
Fikrim Yok	4	9.8
Doğru	29	70.7
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 10.2’sinin “Yanlış”, % 37.3’ünün “Fikrim Yok” ve % 52.5’inin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 19.5’inin “Yanlış”, % 9.8’inin “Fikrim Yok” ve % 70.7’sinin “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Devlet okulundaki ve özel okuldaki öğrencilerin yarısından fazlasının bu ifadeyi doğru bulmaları verilen eğitimin başarılı olduğunu göstermektedir. İfadeye ait veriler, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre bu eğitimde, renk bilgisini daha iyi öğrendikleri şeklinde değerlendirilebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.71 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.85’tir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,589, p>0,05).

Soru: “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.”

Tablo 12. Devlet okulundaki öğrencilerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	8	13.6
Fikrim Yok	8	13.6
Doğru	43	72.9
Toplam	59	100

Tablo 13. Özel okuldaki öğrencilerin “Nötr renkler siyah ve beyaz renkleridir.” sorusuna verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Yanlış	4	9.8
Fikrim Yok	6	14.6
Doğru	31	75.6
Toplam	41	100

Renk bilgisi açısından “doğru” olan bu bilgi için, devlet okulundaki öğrencilerin % 13.6’sının “Yanlış”, % 13.6’sının “Fikrim Yok” ve % 72.9’unun “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin % 9.8’inin “Yanlış”, % 14.6’sının

“Fikrim Yok” ve % 75.6’sının “Doğru” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu ifadeye ait veriler, renk bilgisinin öğreniminde, her iki okuldaki öğrencilerin çoğunluğuna yakınının da soruya ait bilgiyi iyi öğrendiklerini göstermektedir. Ancak özel okuldaki öğrencilerin, az bir farkla da olsa, devlet okulundaki öğrencilere göre hazırbuluşluklarının daha yerinde ve daha istekli oldukları; ayrıca bu bilgiyi daha iyi öğrendikleri söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 4.1 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 4.12’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-0,08, p>0,05).

İfade: “Renkler duygularımı etkiler.”

Tablo 14. Kızların “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	12.2
Katılmıyorum	4	8.2
Fikrim Yok	6	12.2
Katılıyorum	14	28.6
Kesinlikle Katılıyorum	19	38.8
Toplam	49	100

Tablo 15. Erkeklerin “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	25.5
Katılmıyorum	6	11.8
Fikrim Yok	6	11.8
Katılıyorum	10	19.6
Kesinlikle Katılıyorum	16	31.4
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 20.4 oranında “Katılmadığı”, % 67.4 oranında “Katıldığı”, % 12.2 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 37,3 oranında “Katılmadığı”, % 51 oranında “Katıldığı”, % 11.8 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Kız öğrencilerin, erkek öğrencilerden daha fazla renkler ile duyguları birbirleriyle ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu durumun, kız öğrencilerin duygusal yapılı olmalarından ve renklere karşı genel olarak daha duyarlı olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.73 iken, erkeklerin ortalaması 3.2’dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,791, p>0,05).

İfade: “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.”

Tablo 16. Kızların “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	9	18.4
Katılmıyorum	8	16.3
Fikrim Yok	9	18.4
Katılıyorum	11	22.4
Kesinlikle Katılıyorum	12	24.5
Toplam	49	100

Tablo 17. Erkeklerin “Nazar boncuğu mavi renkten başka bir renkte olamaz, olursa nazar boncuğu olmaz.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	15.7
Katılmıyorum	12	23.5
Fikrim Yok	12	23.5
Katılıyorum	9	17.6
Kesinlikle Katılıyorum	10	19.6
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 34.7 oranında “Katılmadığı”, % 46.9 oranında “Katıldığı”, % 18.4 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 39.2 oranında “Katılmadığı”, % 37.2 oranında “Katıldığı”, % 23.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Nazara karşı mavi boncuk kullanma, Türklerin eskiden beri uyguladıkları bir yöntemdir. Nazar boncuğunun mavi olması; Türklerde mavi gözlülere seyrek rastlanması ve mavi gözlerin olağanüstü güce sahip olduğuna inanılmasıyla ilgilidir. Bu inanıştan dolayı mavi boncuğun; etkili ve güçlü bakışa sahip gök gözlü kişilerin gözlerinden gelen ışınları kendine doğru çekerek, nazarı etkisiz kıldığına inanılır. Bu nedenle mavi boncuk kullanma günümüzde de devam etmektedir [9]. Bu bilgiye göre daha fazla olumlu katılım gösteren kız öğrencilerin renk ile ilgili tutumlarında erkek öğrencilerden daha duyarlı olduğu söylenebilir.

Bu ifade için kızların ortalaması 3.18 iken, erkeklerin ortalaması 3.02'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,582$, $p>0,05$).

İfade: “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.”

Tablo 18. Kızların “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6.1
Katılmıyorum	4	8.2
Fikrim Yok	19	38.8
Katılıyorum	10	20.4
Kesinlikle Katılıyorum	13	26.5
Toplam	49	100

Tablo 19. Erkeklerin “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	9.8
Katılmıyorum	10	19.6
Fikrim Yok	18	35.3
Katılıyorum	8	15.7
Kesinlikle Katılıyorum	10	19.6
Toplam	51	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, kızların toplamda % 14.3 oranında “Katılmadığı”, % 46.9 oranında “Katıldığı”, % 38.8 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye erkeklerin toplamda % 29.4 oranında “Katılmadığı”, % 35.3 oranında “Katıldığı”, % 35.3 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Renklerin insan psikolojisini gerçekten etkilediği, renklerin duygu ve

düşünceleri ifade etmede bir araç olarak kullanıldığı düşünüldüğünde, kişinin sevdiği renklere göre kişilik yapısı hakkında bazı bilgilere ulaşılabilir. Bu yoruma göre bu ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan kız öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan erkek öğrencilerden renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir. Bu ifade için kızların ortalaması 3.53 iken, erkeklerin ortalaması 3.16'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, kızlar ile erkekler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:1,558, p>0,05).

İfade: “Renkler duygularımı etkiler.”

Tablo 20. Devlet okulundaki öğrencilerin “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	22
Katılmıyorum	3	5.1
Fikrim Yok	10	16.9
Katılıyorum	20	33.9
Kesinlikle Katılıyorum	13	22
Toplam	59	100

Tablo 21. Özel okuldaki öğrencilerin “Renkler duygularımı etkiler.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	6	14.6
Katılmıyorum	7	17.1
Fikrim Yok	2	4.9
Katılıyorum	4	9.8
Kesinlikle Katılıyorum	22	53.7
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 27.1 oranında “Katılmadığı”, % 55.9 oranında “Katıldığı”, % 16.9 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 31.7 oranında “Katılmadığı”, % 63.5 oranında “Katıldığı”, % 4.9 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilerden biraz daha fazla renkler ile duyguları birbirleriyle ilişkilendirdiği görülmektedir. Bu durumun, özel okuldaki öğrencilerin aldıkları özel eğitim gereği renkler ile ilgili daha çok şey duyduklarından ve dolayısıyla hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek oluşundan kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.29 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.71'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (t:-1,362, p>0,05).

İfade: “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.”

Tablo 22. Devlet okulundaki öğrencilerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	9	15.3
Katılmıyorum	15	25.4
Fikrim Yok	12	20.3
Katılıyorum	12	20.3
Kesinlikle Katılıyorum	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 23. Özel okuldaki öğrencilerin “Cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giyerim.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	31.7
Katılmıyorum	1	2.4
Fikrim Yok	9	22.0
Katılıyorum	10	24.4
Kesinlikle Katılıyorum	8	19.5
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 40.7 oranında “Katılmadığı”, % 38.9 oranında “Katıldığı”, % 20.3 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 34.1 oranında “Katılmadığı”, % 43.9 oranında “Katıldığı”, % 22 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Bu ifadenin yorumlanması çerçevesinde şu tespit yapılabilir: Devlet okulundaki öğrenciler ile özel okuldaki öğrencilerin yarıya yakınının, cenaze törenlerinde ve düğünlerde farklı renkte elbiseler giymenin daha uygun olacağını düşünmektedir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.02 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 2.98'dir. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t:0,142, p>0,05$).

İfade: “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.”

Tablo 24. Devlet okulundaki öğrencilerin “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	3	5.1
Katılmıyorum	9	15.3
Fikrim Yok	28	47.5
Katılıyorum	8	13.6
Kesinlikle Katılıyorum	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 25. Özel okuldaki öğrencilerin “Kişinin sevdiği ve sevmediği renklere göre karakter analizi yapmak mümkündür.” ifadesi için verdikleri yanıtların istatistiksel değerleri

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	5	12.2
Katılmıyorum	5	12.2
Fikrim Yok	9	22
Katılıyorum	10	24.4
Kesinlikle Katılıyorum	12	29.3
Toplam	41	100

Renk ile ilgili tutum belirten bu ifadeye, devlet okulundaki öğrencilerin toplamda % 20.4 oranında “Katılmadığı”, % 32.2 oranında “Katıldığı”, % 47.5 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Buna karşın aynı ifadeye özel okuldaki öğrencilerin toplamda % 24.4 oranında “Katılmadığı”, % 53.7 oranında “Katıldığı”, % 22 oranında “Kararsız kaldığı” görülmektedir. Renklerin insan psikolojisini etkilediği, renklerin duygu ve düşünceleri ifade etmede bir araç olarak kullanıldığı [10] düşünüldüğünde, kişinin, sevdiği renklere göre, karakteri hakkında bazı bilgilere ulaşılabilir [11]. Bu yoruma göre, bu ifadeye olumlu katılım oranı daha fazla olan özel okuldaki öğrencilerin, olumlu katılım oranı daha düşük olan devlet okulundaki öğrencilerden renk ile ilgili tutum konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Bu ifade için devlet okulundaki öğrencilerin ortalaması 3.25 iken, özel okuldaki öğrencilerin ortalaması 3.46'dır. Uygulanan bağımsız örneklem t testi sonucunda, devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t: -0,851, p > 0,05$).

9. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için araştırmacılar tarafından, uzman onayı alınarak, 16 adet 3'lü likert tipi sorudan oluşan Başarı Testi geliştirilmiştir. Ayrıca bu çalışmada, öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili tutumlarında cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için araştırmacılar tarafından, uzman onayı alınarak, 11 adet 5'li likert tipi sorudan oluşan Renk Tutum Ölçeği geliştirilmiştir. Araştırmada renk bilgisi başarı testi ve renk tutum ölçeğindeki sorulara verilen cevapların analizinden şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Renk bilgisinin öğreniminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha etkin oldukları ve renk bilgisini daha iyi öğrendikleri görülmüştür.

Renk bilgisinin öğreniminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha etkin oldukları ve renk bilgisini daha iyi öğrendikleri ortaya çıkmıştır.

Renk ile ilgili tutumlarında kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha tutarlı ve renklere karşı daha duyarlı oldukları belirlenmiştir.

Renk ile ilgili tutumlarında özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha tutarlı ve renklere karşı daha duyarlı oldukları tespit edilmiştir.

Renk bilgisinin öğreniminde kız öğrencilerin erkek öğrencilere, özel okuldaki öğrencilerin de devlet okulundaki öğrencilere göre daha etkin olduklarına ve renk bilgisini daha iyi öğrendiklerine ilişkin bulgulara; renk ile ilgili tutumlarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere, özel okuldaki öğrencilerin de devlet okulundaki öğrencilere göre daha tutarlı ve renklere karşı daha duyarlı olduklarına ilişkin bulgulara ulaşılan bu araştırmanın; görsel sanatlar dersi alanında program yapan uzmanlara ve eğitimcilere yararlı olacağı düşünülmektedir. Söz konusu çalışmanın, renk ile ilgili bilimsel yazılar yazacak araştırmacılara ve görsel sanatlar dersinin bireye sağladığı faydalar konusunda yapılacak araştırma çalışmalarına yardımcı olacağı beklenmektedir.

Renk bilgisinin detaylı incelenip işlendiği araştırmada bu konunun ne kadar önemli olduğu anlaşılmıştır. Renk bilgisi konusunun, bireyin hayatı boyunca kullanacağı bir bilgi olduğu bilinciyle tüm okul kademelerinde görsel sanatlar dersinde üzerinde durularak işlenebilir ve kavratılabilir.

Kız öğrencilerin okumaya, okuduklarını anlamaya, anladıklarını yaşama geçirmeye çok hevesli, azimli ve iradeli oldukları araştırmada görülmüştür. Bugünün kızları, yarının anneleri olacaktır. Eğitimli bir toplum ve aydınlık bir gelecek için kız çocuklarının okutulmasına daha çok destek verilebilir.

Araştırma bulgularına dayanılarak, öğrenciler üzerindeki önemli etkisi ortaya konulan renk bilgisinin, öğrencilerin diğer derslerdeki başarısını, öğrendiklerinin kalıcılığını ve öğretilenleri daha çabuk kavramasını etkileyen bir konu olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda renk bilgisi konusu, renk alanında uzman kişiler tarafından diğer branş öğretmenlerine hizmet içi eğitimde verilebilir.

Renk konusunun her yaş ve kademedeki öğrenciler üzerinde farklı etkiler oluşturduğu gerçeği göz önünde bulundurularak eğitim kurumlarının iç ve dış boya badanası (renklendirmesi) yapılırken renk konusunda uzman kişilerin görüşleri alınabilir.

Renklerin günlük hayatımızdaki ve eğitim alanındaki öneminden ve neredeyse insana dair her şeyle bağlantısı olduğu gerçeğinden hareketle, sanat eğitimcisi adayı yetiştiren Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin müfredatına renk konusunda detaylı bir öğretimin yapılacağı bir ders konulabilir.

Araştırma sürecinde renk konusunun ne kadar geniş bir konu olduğu görülmüştür. Bu araştırma temel alınarak renk konusunun farklı bir yönü üzerinde çalışılarak başka araştırma çalışmaları da yapılabilir.

Kaynaklar

- [1] Buyurgan, S. ve U. Buyurgan., Sanat Eğitimi ve Öğretimi, Pegem A Yayıncılık, Ankara, Türkiye, 2007
- [2] Özsoy, V., Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim- İş Eğitiminin Tarihsel Ve Düşünsel Temelleri, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, Türkiye, 2003
- [3] Türe, N., Eğitimde ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, Türkiye, 2007
- [4] Grenfell, J., Arts Education: Teaching The Visual Arts Discipline Based Art Education, The Arts Course Advise. Visual Arts.Pp1-4., State Of Victoria (Department Of Education), ABD, 1996
- [5] MEB., Görsel Sanatlar Dersi (1-8 Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara, Türkiye, 2006
- [6] Güvenç, E., İlköğretim Birinci Basamağı Çocuk Resimlerinde Renk Kullanımında Okul, Aile ve Kültürel Etkilerin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya ,Türkiye, 2005
- [7] Sezer, H., İlköğretimde Resim-İş Eğitimi, Meb Yayınları, Ankara, 2001
- [8] Büyüköztürk, Ş., Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2006
- [9] Çıblak, N. “Halk Kültüründe Nazar, Nazarlık İnancı Ve Bunlara Bağlı Uygulamalar”. TÜBAR, XV, 2004-Bahar, 103-125.
- [10] Akyıldız, F. M., İlköğretim Okullarında (9-12 Yas) Görsel Sanatlar Dersi Kapsamında Renk Bilgisi'nin Kavratılmasındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Yüksek Lisans Tezi,:Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun ,Türkiye, 2006
- [11] Arda, Z., İlköğretim Okullarında İkinci Kademedeki Uygulanan Sanat Eğitimi Çalışmalarına Renk Yönünden Analitik Bir Yaklaşım, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, Türkiye, 1999